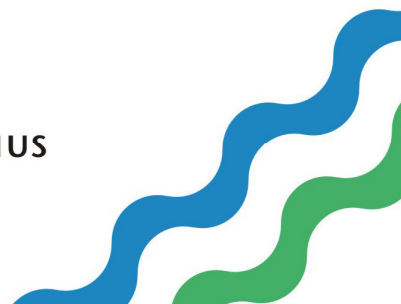

**Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos
toiminta ja taloussuunnitelma
2009-2012**

RIISTAN- JA KALANTUTKIMUS

1. VUOSIEN 2009- 2012 STRATEGISET TAVOITTEET

1.1. PERUSTEHTÄVIIN VAIKUTTAVAT TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOSTRENDIT

Yhteiskunnan muutokset vaikuttavat luonnonvarojen käytölle asetettaviin vaatimuksiin, mm. globalisaatio, kaupungistuminen, virkistyskäytön lisääntyminen, luonnonvarojen hyödyntäjien ikärakenne ja luonnonvarojen omistussuhteiden kehitys. Ne luovat tarpeita selvittää eläinluonnonvarojen hyödyntämisen taloudellisia, yhteiskunnallisia, yhteisöllisiä, biologisia, eettisiä ja elämyksellisiä käytäntöjä ja arvostuksia kokonaisuutena.

Ihmisten luontosuhde on muuttunut. Ympäristön ja eläinten suojelun arvot korostuvat, mikä vaikuttaa myös kalastus- ja metsästyskulttuuriin ja poronhoitoon. Osallistamisesta tulee entistä keskeisempi osa päätöksentekomenettelyä. Metsästystä ja kalastusta koskevilla asioilla kuullaan kansalaisia ja järjestöjä. Maa- ja vesialueiden käyttömuotojen yhteiskunnallinen priorisointi ja kilpailu muuttuvat. Asutuksen, vapaa-aikatoimintojen, matkailun ja luonnonsuojelun tarpeet ohittavat entistä herkemmin maa-, metsä- tai kalatalouskäytön tarpeet.

Kiristynyt verokilpailu pakottaa maakunnat ja alueet investoimaan vetovoimatekijöihin, joilla houkutellessa paluumuuttajia ja kakkosasukia. Kaupunkien läheisen maaseudun vetovoima kasvaa ja alkutuotantoa syrjäyttää laajeneva asutus, joka tarvitsee alueita myös erilaiseen lähivirkistystyksen kysyntään.

Eläinluonnonvarojen käytössä ja hoidossa vaaditaan kestävyyttä, jossa otetaan ekologisen ulottuvuuden lisäksi huomioon aiempaa enemmän taloudelliset, sosiaaliset ja yhteisölliset ulottuvuudet. Tehostuneen suojelun ansiosta tai luontaisesti monet aiemmin harvinaiset tai uudet eläinlajit runsastuvat. Suhtautuminen runsastuneisiin lajeihin muuttuu, kun niistä alkaa olla haittaa jopa asumisviihtyvyydelle tai turvallisuudelle. Porojen laiduntaminen joutuu entistä enemmän kilpailuun muun maankäytön kanssa. Intressi- ja muut ristiriidat lisääntyvät.

Kala- ja porotalouden alkutuotanto toisaalta keskittyy, toisaalta erikoistuu ja ammattimaistuu. Yrittäjyyden ja taloudellisen osaamisen merkitys vahvistuu. Kalastajien, kalanviljelijöiden ja poromiesten vanheneminen vähentää yrittäjien määrää, kun kaikille ei ole jatkajia. Pienten yksiköiden alhainen kannattavuus ei houkuttele uusia yrittäjiä. Energian hinnan nousu heikentää ammattikalastuksen, poronhoidon ja niihin liittyvien elinkeinojen kannattavuutta.

Osa vesiviljelystä luopuvien yritysten lupakapasiteetista siirtyy jatkaville yrityksille, mutta osa voi hävitä. Ympäristölupavaatimukset tulevat edelleen kiristymään ja tuotannon eettisyyteen kiinnitetään enemmän huomioita. Naapurimaita kireämpi lupapolitiikka on jo siirtänyt kalanviljelyn tuotantoa Ruotsiin ja Luoteis-Venäjälle. Kalanviljelyelinkeinojen talousriskinä säilyy vielä kauan se, että tuotannossa on valta-asema punalihaisella lohikalalla, jonka kotimarkkinoihin heijastuvat sekä globaalit ylitarjontatilanteet että Euroopassa ja lähivaltioissa toteutettavat toimet. Vaalealahaisten lajien tuotannon yleistymisen pienentää tätä toimialariskiä.

Elintarvikkeiden kysyntä segmentoituu. Elintarviketurvallisuudella ja eläinsuojelulla on EU-ohjauksessa suuri painoarvo. Tuotteiden ja toiminnan laadun merkitys kalaan ja poroon perustavassa elintarviketuotannossa korostuu. Kuluttajat toivovat pitkälle jalostettuja laadukkaita terveellisiä ja kestävästi tuotettuja elintarvikkeita. Pyynnistä, tuoreen riistan ja kalan käsittelystä ja lähiruoan nauttimisesta aidossa ympäristössä on muotoutunut sosiaalinen tapahtuma ja hyvinvointia edistävä vapaa-ajan elämys. Raaka-aineiden käsittelytaidot ovat siirtyneet pääosin ammattilaisille ja teollisuuteen. Elintarvikkeiden jakeluketju on pidentynyt ja monimutkaistunut. Muutokset asettavat uusia vaatimuksia tuotteiden laadulle, turvallisuudelle ja alkuperän jäljitettävyydelle.

Ilmastomuutos vaikuttaa toimialan eläinkantoihin ja niiden hyödyntämiseen. Kalastus, metsästyksen ja muut luontoon liittyvät harrastukset ovat edelleen tärkeitä suurelle osalle väestöstä. Harrastukset tuotteistuvat ja synnyttävät työpaikkoja liitännäiselinkeinoihin. Kalastus- ja eräoppaista ja muista luontopalveluissa työskentelevistä tulee tärkeä ammattikunta. Lisääntyvä vapaa-aika ja varallisuus sekä senioreiden kasvava määrä lisäävät harrastusmahdollisuuksien ja -palvelujen kysyntää. Viranomais- ja yritystasolla tarvitaan tietoa markkinaosapuolten näkemyksistä ja odotuksista. Yritystasolla tarvitaan mm. kohdennettua tietoa markkinoista ja tietotuotteita tuotekehitykseen.

Itämeren rehevöitymisen seuraukset voivat paikoin haitata kalanviljelyä ja kalastusta. Dioksiinijäämät aiheuttavat ongelmia lohen ja silakan kaupalle. Rannikkovedet särkikalavaltaistuvat, mutta sisävesien kalataloudellinen laatu on parantunut. Talouskalalajien kannat kestävät nykyisenlaajuisen hyödyntämisen, jos istutuksin tuettujen lajien (lohikalat, siiat, kuha, harjus) istutuksia jatketaan. Virtavesien kunnostukset lisäävät vapaa-ajan kalastuksen mahdollisuuksia. Ilmaston hidas muutos jatkuu ja sen vaikutukset alkavat vähitellen näkyä yhä selvemmin elinympäristöissä ja eläinkannoissa. Porolaitumien ylilaidunnuksen vaikutukset pysyvät pitkään joillakin alueilla.

Biologinen tieto on entistä keskeisempi työkalu poliittisten kantojen muodostamisessa. Vaeltavien ja muuttavien lajien hyödyntämistä ja suojelua koskeva säädöspohja ja ohjaus muuttuvat entistä kansainvälisemmiksi. Erityisesti tietoa tarvitaan lajeista, jotka ovat tärkeitä hyödyntämis-kohteita ja/tai aiheuttavat yhteiskunnallisia ristiriitoja.

Tautiriskit kasvavat sekä eläintuotannossa että luonnonpopulaatioissa. Niiltä sekä haittaeläimiltä suojautumisen kustannukset nousevat. Taudit ja vieraat lajit ovat riski paitsi eläinpopulaatiolle, myös niiden hyödyntämiselle ja ihmisen terveydelle.

Tietohallinnon kehittämiseen kohdistuva paine tulee enenevässä määrin laitoksen sidosryhmiltä. Tämä näkyy sekä hallinnon että yksittäisten kansalaisten tietotarpeissa. Kansalaiset ovat tottuneet etsimään tietoa netistä ja heitä kiinnostavan tiedon on oltava luotettavaa, helposti omaksuttavassa muodossa sekä helposti löydettävissä. Verkkoteknologian avulla voidaan luoda hyvät edellytykset laajalle ja monimuotoiselle yhteistyölle eri toimijoiden kanssa, jolloin pystytään laajemmin hyödyntämään tietovarantoja erilaisten päätösten tukena.

Valtion sektoritutkimuksen kehittäminen jatkuu. Ministeriöt uudistavat tutkimuksen ohjauksen yhteiskuntapoliittisen kehityksen vaatimusten suuntaisesti. Tutkimuksen kysynnässä ja toteutuksessa tilaaja-tuottaja-malli ja ministeriön tulosohtaus vahvistuvat. Tutkimustoiminnalta vaaditaan laajempaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja suurempien ongelmakokonaisuuksien ratkaisemista, mikä korostaa yhteistyön, verkostojen ja monitieteisyyden merkitystä. Tulevat ratkaisut vaikuttavat myös Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen tehtäviin, organisaatioon ja rahoitukseen.

1.2. VAIKUTTAMINEN TOIMIALAN VAIKUTTAVUUSTAVOITTEISIIN

Tutkimuslaitos tukee MMM:n toimialan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista seuraavasti.

Tutkimuslaitos

- tukee asiantuntijana kansallista ja kansainvälistä hallintoa ja päätöksentekoa
- tutkii kala- ja riistavarojen kestäväää ja monipuolista hyödyntämistä sekä tuottaa kala- ja riistavarojen runsauden tunnusluvut luotettavasti ja ajantasaisesti
- ylläpitää kalaston monimuotoisuutta edistää kalavesien ja elinympäristöjen hoitoa tietotuotannolla ja vesiviljelyn keinoin
- hoitaa kalakantojen hoitovelvoitteita ja sopimuskasvatusta
- vahvistaa alan elinkeinojen kannattavuuden ja monipuolistamisen kehittymistä tukevaa tutkimusta ja palvelutuotantoa
- edistää tietotuotannolla hirven, suurpetojen ja hylkeiden aiheuttamien vahinkojen ehkäisemistä
- edistää porolaidunten kestäväää käyttöä mm. tuottamalla tietoa laidunten käytöstä ja tilasta
- saattaa verkkopalvelujen avulla tutkimustulokset entistä nopeammin päättäjien, yrittäjien sekä neuvonnan, opetuksen ja kansalaisten käyttöön

Kala- ja riistavarojen runsauden ja hyödyntämisen seurannassa otetaan huomioon maa- ja metsätalousministeriön strategiset tavoitteet sekä erityisesti kalaston tilan ja riistaeläinten levinneisyyden, runsauden ja vahinkomäärien aiheuttamat muutostarpeet.

1.3. TOIMINNALLISET LINJAUKSET; VISIO, KESKEISET PÄÄMÄÄRÄT, TOIMINTALINJAT

Visio **RKTL - Tietoa kestäviin valintoihin**

Tutkimuslaitos on kansainvälisesti tunnustettu suunnannäyttävä, joka tuottaa relevanttia tietoa kestäville valinnoille.

- Kansainvälisesti tunnustettu - RKTL on haluttu yhteistyökumppani, jonka tiedot ovat arvostettuja eri sidosryhmien keskuudessa myös kansainvälisesti.
- Suunnannäyttävä - RKTL on aktiivinen, kokoava toimija, joka hahmottaa koko toimintakentän ja sen muutokset luonnonvaroista ja niiden hoidosta harrastus- ja elämystoimintaan sekä elintarviketuotantoon.
- Relevantti tieto - laajasti sekä ulkoisesta että RKTL:n sisäisestä näkökulmasta.

Toiminta-ajatus

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos tuottaa tietoa eläinluonnonvarojen kestäväää käyttöä, ylläpitoa ja elinympäristön hoitoa varten sekä edistää toimialansa elinkeino- ja harrastustoimintaa.

Strategiset tavoitteet

- Hyödynnämme asiantuntijaroolia entistä paremmin yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kasvattamiseksi.

- Tuotamme laaja-alaista, biologisen, yhteiskunnallisen ja taloudellisen näkökulman yhdistävää tutkimustietoa päätöksenteon pohjaksi.
- Parannamme tiedon käytäntöön vientiä ja hyödyntämistä.
- Kehitämme verkosto-osaamisen taitoja ja edistämme alan toimijoiden verkottomista kotimaassa ja kansainvälisesti.
- Kehitämme ydintoimintamme kansainvälisesti korkeatasoiseksi.
- Kohdistamme taloudelliset, tila- ja henkilöstöresurssit strategian toteuttamiseksi.
- Kasvatamme ulkopuolisen rahoituksen osuutta.
- Kehitämme mittausjärjestelmää tukemaan strategisten tavoitteiden toteutumista.

Toimintalinjat

Tutkimuslaitoksen toiminta sopeutetaan vuosien tuottavuusohjelman kehysten mukaan keskittymällä tutkimuslaitoksen ydintehtäviin. Tavoitteen saavuttamiseksi toteutetaan tutkimuslaitoksen tuottavuusohjelmaa 2007 – 2011.

Säädöspohjaisia tai vakiintuneita tehtäviä kuten kala- ja riistavarojen arviointia, tilastointia, porolaidunten tilan seuranta, velvoiteistutuksia ja kalaston monimuotoisuuden ylläpitoa jatketaan. Mm. organisaatorakenteisiin liittyvillä kehitystoimilla parannetaan ulkoista palvelukykyä ja sisäistä yhteistyötä. Tietohallinnon ja paikkatietokäsittelyn edellytyksiä parannetaan toimintatapa- ja organisaatiojärjestelyin.

Tutkimuslaitos vahvistaa biologisen, taloudellisen ja yhteiskunnallisen tiedon yhdistämistä tutkimuksessa siten, että ilmiöiden ymmärtäminen tutkimuslaitoksen toimialoilla monipuolistuu ja tutkimuksen kyky palvella päätöksentekoa paranee. Laajat tutkimushankkeet toteutetaan monitieteisinä tutkimusohjelmina. Tutkimustulosten hyödynnettävyyttä elinkeinotoiminnassa parannetaan.

Tärkeimpien kalojen ja riistaeläinten elinkaaret ja hyödyntäminen katetaan seurannalla ja tutkimuksella. Tutkimuslaitos vahvistaa kaikkien vaiheiden osaamista yhteistyöverkoston kanssa. Seurannan ja osa tutkimuksesta palvelevat suoraan tai välillisesti ilmastomuutostutkimusta ja muutokseen sopeutumista.

Kalankasvatuselinkeinoon kilpailuedellytyksiä tuetaan kehittämällä kalan laatua ja tuottavuutta parantavia kasvatusmenetelmiä, jalostamalla tuottavampia viljelykantoja sekä saattamalla uusia lajeja kannattaviksi viljelylajeiksi. Toteutetaan tutkimusohjelma, jonka tavoitteena on kehittää viljely- ja istutusmenetelmiä siten, että kalanistutusten tuloksellisuus paranee sekä tutkimusohjelma, jonka tavoitteena on auttaa yrityksiä kehittämään ja tuottamaan kannattavasti kuluttajan tarpeita vastaavia kala-, riista- ja poroelintarvikkeita. Lisäksi käynnistetään sosioekonominen tutkimusohjelma kala-, riista- ja poroluonnonvarojen käytöstä, hoidosta ja suojelusta.

Kalaston monimuotoisuuden ylläpitoa sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa tukeva viljely pysyy tutkimuslaitoksen vesiviljelyn päätehtävänä. Markkinahintainen myynti saatetaan kannattavaksi. Niiltä osin kuin tämä ei onnistu, alijäämiä tuottavasta toiminnasta ja tuotteista voidaan luopua tai ne voidaan ulkoistaa. Kehitystyön pääpaino on tutkimuksen ja viljelyn yhteistuotteissa ja niiden markkinoinnissa.

Tutkimuslaitos laajentaa suunnitelmakaudella merkittävästi osaamisen ja tuotteiden vientiä ja kansainvälistä yhteistyötä. Suoran ja alihankintaperusteisen EU-rahoituksen tavoitetasona pide-

tään yhden miljoonan euron tasoa. Samalla varaudutaan vaikeasti ennakoitavan ja voimakkaasti vaihtelevan EU-rahoituksen hallintaan.

2. VUOSIEN 2009- 2012 TULOSTAVOITTEET

2.1. KOKO TUTKIMUSLAITOSTA KOSKEVAT TAVOITTEET

Tutkimuslaitos osallistuu laaja-alaisiin, poikkitieteellisiin tutkimusohjelmiin valtioneuvoston ja sektoritutkimuksen neuvottelukunnan määrittämässä aihepiireissä.

Tutkimuslaitos on saavuttanut vuoden 2000 toimipaikkastrategian tavoitteet. Yliopistoja ja tutkimuslaitoksia lähellä sijaitsevat yhteistyöhakuiset tutkimusyhteisöt muodostavat tutkimuksen rungon, joka verkostoituu kansallisesti ja kansainvälisesti. Tutkimusyhteisöjen vahvistamista jatketaan edelleen ja Helsingin toimipaikan osuutta vähennetään.

Valtiohallinnon linjausten mukaan jatketaan kenttä- ja koeasema- sekä viljelylaitosverkoston kehittämistä siten, että yksiköiden kokonaismäärä vähenee. Suunnitelmakauden aikana toimipisteiden määrä vähennetään edelleen.

Valtionhallinnon linjausten mukaan lisätään yhteistyötä tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa. Erityisesti kehitetään yhteistyötä hallinnonalan muiden tutkimuslaitosten kanssa sekä tutkimuksessa että tukipalveluissa.

Ulkopuolista rahoitusta lisätään. Kansainvälistymistä jatketaan laadittavan kansainvälistymissuunnitelman mukaisesti ja osaamisen sekä tuotteiden vientiä erityisesti boreaaliselle alueelle lisätään. Suunnitellaan asiakkaille pääyksiköiden yhdessä tuottamia tuotteita. Vaikuttavuutta lisätään kehittämällä verkkopalveluja ja tuottamalla kirjoja sekä oppaita. Laajennetaan tutkimusten ja asiantuntijatoiminnan julkaisemista sähköisessä muodossa.

Tuotetaan tieteellisin kriteerien mukaista korkeatasoista tietoa. Ohjelma- ja projektityöskentelyä evaluointijärjestelmään vahvistetaan edelleen. Tutkimuslaitoksen toiminnan eettisyys varmistetaan.

Suunnitelmakaudella jatketaan tutkimuslaitoksen tietovarantojen siirtämistä keskitettyihin tietokantoihin ja –rekistereihin.

Henkilöstön ammatilliseen kehittämiseen investoidaan edelleen ja tehtäväkiertoa tuetaan mm. uusien tehtävien, tehtäväsiirtojen ja vähäisen rekrytointimahdollisuuden synnyttämän ongelman ratkaisemiseksi. Sekä kansalliseen että kansainväliseen yhteistyöhön panostetaan käyttäen kannustimia mm. ulkomailla työskentelyyn ja rahoittamalla asiantuntijoiden vierailuja tutkimuslaitoksessa. Lisätään henkilöstön taitojen monipuolistamista ja siirtymistä uusille syventymisalueille.

Henkilöstötilinpäätöksessä olevia tunnuslukuja hyödynnetään kattavasti henkisten voimavarojen arvioinnissa. Henkilöstötyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti ja sen perusteella toteutetaan kehittämishankkeita.

Maksullisen toimintaan liittyvän kustannuslaskennan uudistus aloitetaan vuonna 2008. Käytönnottoaikataulu riippuu muista valtiohallinnon taloushallinnon kehittämistoimenpiteistä, ml. uudet tilipuitteet ja uuden taloushallintojärjestelmän käyttöönotto.

Myynti on kustannukset kattavaa ja kannattavaa.

2.2 MERKITTÄVÄT TULOSALUE-, TEHTÄVÄALUE- SEKÄ PROSESSITASOISET TAVOITTEET JA TEHTÄVÄT

Kalantutkimus

Kalakantojen arviointi

Kalakantojen arviointi on tutkimuslaitoksen pysyvä tehtävä, johon sisältyvät kalavara-arvioiden laadinta ja tieteellinen neuvonanto kalavarojen hyödyntämiseen liittyen. Tuloksia hyödynnetään saaliskiintiöiden määrittämisessä ja suunnitelmallisen kalastuksen järjestämisessä sekä sisävesissä että merialuilla. Vuosittain laaditaan raportti silakan, kilohailin, lohen, turskan sekä merialueen kuha- ja Pohjanlahden siikakantojen tilasta sekä ennusteet seuraaville vuosille. Raporttiin sisältyvät myös tiedot Simojoen, Tornionjoen, Näätämojoen ja Tenojoen lohisaaliista ja lohikantojen tilasta. Merialueen kalakantoihin kohdistuva näytteenotto toteutetaan EU:n tiedonkeruuohjelman mukaisesti.

EU:n vesipuitedirektiivin edellyttämät tehtävät

Tutkimuslaitos hoitaa sille vesienhoitolaissa ja -asetuksessa (EU:n vesipolitiikan puitedirektiivi) osoitetut järvien ja jokien tilan seurantaan ja ekologisen tilan luokitteluun liittyvät tehtävät, jotka ovat kalayhteisöjen seuranta luonnontilaisissa vertailuvesissä ja maa- ja metsätalouden haja-kuormittamissa vesissä sekä sisävesien kalayhteisötietoon perustuva ekologinen luokittelu.

Viljelykantojen hoidon ohjaus

Ohjataan tutkimuslaitoksen hoitamien viljelykantojen istutushoitoa ja valtion vesiviljelytoiminnan monimuotoisuutta säilyttävää toimintaa. Lisäksi vastataan viljelykantojen hoitoon liittyvistä tietokannoista ja eri kalalajien hoitosuunnitelmien valmistelusta sekä kalatautien hoidon ohjauksesta ja tautiseurannasta. Tavoitteena on säilyttää kalakannat mahdollisimman monimuotoisina ja vahvistaa istutushoidon kohteena olevia kalakantoja.

Tutkimus

Kalantutkimus vastaa kala- ja rapukantojen tilaan vaikuttavien tekijöiden ja hoitomenetelmien tutkimuksesta ja kehittämisestä sekä kala- ja rapuvarojen hyödyntämiseen liittyvästä tieteellisestä neuvonannosta.

Kalavesien tilaa ja kunnostusta koskevissa tutkimuksissa tuotetaan tietoa muuttuvan ympäristön ja vesistökuunnostusten vaikutuksista kaloihin, kalavesien tilaan ja kalatalouteen. Suunnitelmakauden keskeisiä tehtäviä ovat EU:n vesipolitiikan puitedirektiivin lisäksi kattavan virtavesikunnostusten vaikutuksia kartoittavan tutkimushankkeen suunnittelu ja toteuttaminen, tutkimus, jolla edistetään kestävästä kalastuksesta periaatteiden soveltamista järvikunnostushankkeissa sekä tutkimukset ilmastonmuutoksen vaikutuksista Itämeren ja sisävesien elinympäristöihin, kaloihin ja kalatalouteen.

Kalavarojen hyödyntämiseksi tuotetaan ratkaisumalleja maamme kalakantojen kestäväan käyttöön sekä monimuotoisuuden turvaamiseen. Eri käyttäjäryhmät kohdistavat kalakantoihin osin ristiriitaisia odotuksia ja saalistavoitteita, joiden yhteensovittamiseksi tarvitaan paitsi biologista myös taloudellista ja sosiologista tutkimusta. Kalastuksen säätelyn kehittämiseksi selvitetään lajien välisiä vuorovaikutussuhteita, monivuotisten kalastuksen säätelyohjelmien toteuttamismahdollisuuksia sekä kehitetään menetelmiä eri säätelyvaihtoehtojen biologisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten arviointiin. Lisäksi kehitetään menetelmiä hylkeistä kalastukselle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi.

Kalakantojen ja rapukantojen tuottavuutta lisätään ohjatuin istutuksin. Luonnonvarojen tasapainoista ja tehokasta hyödyntämistä edistetään kehittämällä ratkaisumalleja, jotka edesauttavat istutusten, kalastuksen ja kalojen monimuotoisuuden säilyttämisen yhteensovittamista ja parantavat istutusten taloudellista kannattavuutta. Erityisesti selvitetään Itämeren lohi- ja meritaimenistutusten tulosten heikkenemiseen vaikuttaneita tekijöitä ja etsitään keinoja, joilla istutustoiminnan tuloksellisuutta voidaan lisätä. Toiminnan avulla parannetaan ammatti- ja vapaa-ajankalastuksen edellytyksiä.

Raputalousohjelmassa tuotetaan tietoa raputalouden muutoksesta täplärapusaaliin kasvaessa. Samalla varmistetaan, että on olemassa keinot säilyttää alkuperäinen jokirapu hyödynnettävänä lajina. Tutkitaan joki- ja täpläravun biologiaa, ekologiaa ja raputuotannon kehitystä sekä näihin liittyviä taloudellisia, tuotannollisia ja sosioekonomisia näkökohtia. Jo lähitulevaisuudessa tarvitaan tuotteistamiseen liittyvää tutkimus- ja kehitystyötä, jolla varaudutaan siihen todennäköiseen tilanteeseen, että täplärapusaalis ylittää kotimaisen kysynnän.

Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus

Tilastotoimi

Tilastotoimi tuottaa kala- ja riistatalouden viralliset tilastot ja ylläpitää tilastoinnin kannalta tarpeellisia rekistereitä. Tilastointi vastaa EU-säädösten mukaisista kalastustilastoinnin velvoitteista EU:n tilastovirastolle Eurostatille sekä muista kansainvälisiin sopimuksiin perustuvista tilastovelvoitteista (mm. FAO ja ICES). Tilastotoimi vastaa myös EU:n tiedonkeruusetuksen mukaisesta kalataloutta koskevasta tietotuotannosta ja tietojen raportoinnista, sekä säädösten kehittämiseen liittyvästä asiantuntijatyöstä. Tilastointiaiheet kattavat ammattikalastuksen merellä ja sisävesillä, vesiviljelyn, kalan tuottajahinnat, jalostuksen, ulkomaankaupan ja kulutuksen sekä vapaa-ajankalastuksen ja riistasaaliit.

Suunnitelmakaudella tilastotoimen kehityshankkeita ovat kalatalousalan yritysten tilinpäätöstietojen tiedonkeruun ja raportoinnin kehittäminen, riistasaalistilaston laajentaminen metsästystilastoksita ja riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen seurannan ja raportoinnin kehittäminen.

Tutkimus

Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus tutkii eläinluonnonvarojen hyödyntämistä sekä elintarvikkeiden tuotanto- ja arvoketjussa että kalaan, riistaan ja poroon liittyvässä elämystuotannossa ja harastustoiminnassa. Tutkimuksen kolme painoaluetta ovat elintarviketalouteen liittyvä tutkimus, elämysten ja vapaa-ajan tutkimus sekä eläinluonnonvarojen hoidon yhteiskunnallinen tutkimus.

Elintarviketalouden tutkimusohjelmassa tuotetaan toimialan kilpailukyvyn parantamiseksi tietoa kala-, riista- ja prooelintarvikkeista sekä niiden tuotannosta, kaupasta ja markkinoista. Elintarvi-

ketaloutta tutkitaan koko arvoketjussa alkutuotannosta kuluttajalle asti. Tavoitteena on edistää laadukasta, terveellistä, monipuolista ja kestävää tuotantoa sekä ennakoida elinkeinojen ja toimintaympäristön kehitystä. Tavoitteena on sekä omaa tutkimustoimintaa koordinoimalla että yhdessä muiden elintarviketutkimuksen verkostojen kanssa edistää ja tehostaa kala- ja riistaelintarvikkeiden tutkimusta.

Porotalouden taloudellisia menestystekijöitä analysoidaan tutkimuskokonaisuudessa, joka toteutetaan yhteistyössä MTT:n, Lapin yliopiston ja elinkeinonharjoittajien ja hallinnon kanssa. Tutkimuksessa analysoidaan porotalouden arvoketjuja poronhoidosta aina kuluttajalle ja markkinoille asti.

Tutkitaan kalankasvatuksen ympäristökuormituksen vähentämistä ja kirjolohelle vaihtoehtoisia kalalajeja, joiden kaupallinen kasvatusta olisi Suomessa taloudellisesti ja teknisesti kannattavaa. Tavoitteena on jalostaa taloudellisesti tehokkaammin viljeltävä, mutta myös jalostajien ja kuluttajien odotukset tyydyttävä siikkakanta. Suunnitelmakaudella arvioidaan ja tutkitaan myös muiden lajien viljelymahdollisuuksia.

Vuoden 2008 alussa on käynnistymässä kala-, riista- ja poroluonnonvarojen käytön, hoidon ja suojelun sosioekonominen tutkimusohjelma. Tutkimusohjelma tuottaa tietoa luonnonvarapolitiikan ja yhteiskunnallisen muutoksen suhteesta sekä hahmottaa koko luonnonvarapolitiikan kenttää suhteessa suuriin yhteiskunnallisiin muutostekijöihin. Ohjelmassa tutkitaan yrittäjyyden mahdollisuuksia sekä luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen edellytyksiä. Lisäksi tutkitaan luonnonvarojen hallinnan toimivuutta eri ryhmien kannalta sekä vaihtoehtoisia institutionaalisia järjestelyjä. Pyrkimyksenä on arvioida luonnonvarapolitiikkaa ja tuottaa tietoa, joka auttaa kehittämään ja suuntaamaan päätöksentekoa.

Metsästyksen ja riistanhoidon sosioekonomista tutkimusta vahvistetaan yhteistyössä Metsäntutkimuslaitoksen ja yliopistojen kanssa. Tutkimuksen painopisteitä ovat mm. päätöksentekoon liittyvät intressi- ja muut ristiriidat sekä instituutiot.

Riistantutkimus

Riistantutkimus harjoittaa riistataloutta koskevaa tieteellistä tutkimustoimintaa, kehittää toimialan kotimaista ja kansainvälistä yhteistyötä sekä edistää tutkimustulosten hyväksikäyttöä tietotuotannon ja asiantuntijuuden avulla. Tutkimuksissa keskitytään riistaeläinten ekologiaan ja kannanvaihteluihin vaikuttaviin tekijöihin. Tavoitteena on tutkimusten, seurantojen ja muun asiantuntijatoiminnan kautta tuottaa tietoa toimialan hallinnon, harrastajien ja elinkeinon käyttöön. Tutkimustoiminnan pääpaino on lajeissa, joiden merkitys sekä kansallisesti että kansainvälisesti muuhun yhteiskuntaan ja elinkeinoihin on suurin. Osaamista täydennetään yhteistyöllä sekä laitoksen sisällä että ulkopuolisten tutkimusorganisaatioiden kanssa.

Riistakantojen arviointi

Riistakantojen seuranta on keskeinen osa tietotuotantoa ja asiantuntijuutta. Tavoitteena on antaa ajankohtaista tietoa riistakantojen koosta, kantojen koon muutoksesta ja jälkeläistuotosta. Tärkeimpiä hyödyntäjiä ovat riistahallinnon toimijat etenkin metsästyksen säätelyyn liittyvien ohjeiden ja määräysten laatimisessa. Tietoa tuotetaan myös kansainvälisten sopimusten ja muiden raportointivelvoitteiden täyttämistä varten. Kannanarvioinnissa käytetään lajin ekologiaan ja elintapoihin soveltuvaa arviointimenetelmää. Menetelmien kehittäminen etenkin tilastotieteen ja tietotekniikan mahdollisuuksia hyödyntäen on keskeinen osa kannanarviointiprosessia. Keskeinen osa seurantoja on yhteistyö metsästäjien kanssa, jota pyritään tehostamaan mm. tiedon keräämisen ja raportoinnin osittaisella siirrolla verkkopalveluun.

Tutkimus

Metsästyksen ja riistakantojen hoidon vaikutus ovat useilla lajeilla tärkeimpiä riistakantojen vaihteluihin vaikuttavia tekijöitä. Riistakannan suuruuteen liittyvän tiedon lisäksi metsästyksen kohdistuminen eri ikäisiin ja eri sukupuolta oleviin yksilöihin on keskeistä suunniteltaessa ja ennakoitaessa lajin runsauden- ja levinneisyysalueiden muutoksia. Riistakantojen muutosten ja metsästyksen välisen vuorovaikutuksen lisäksi metsästäjä ja metsästysharrastuksena ja osana yhteiskuntaa ovat aiempaa suuremman mielenkiinnon kohteena. Osallistuminen eri riistalajeille laadittujen kannanhoitosuunnitelmien laatimiseen ja toteuttamiseen tutkimuksellisten osioiden kautta on tärkeä tutkimusta suuntaava tekijä.

Elinympäristöt ja elinympäristöjen muutos on keskeinen lajin elinmahdollisuuksiin ja lisääntymismenestykseen vaikuttava tekijä. Elinympäristötutkimuksessa keskitytään riistalajien elinympäristön valintaan ja siihen vaikuttaviin tekijöihin metsän ja maatalousympäristön osalta. Hylkeiden osalta tärkeitä tutkimuskohteita ovat lepoalueiden sijainti ja elinpiirin käyttö etenkin suhteessa kalanpyydysten sijaintiin. Riistan elinympäristöjen käytöllä ja valinnalla on myös suora yhteys sen aiheuttamiin vahinkoihin ja niiden mahdollisiin estotoimiin. Tutkimuksissa tarkastellaan riistan ja sen elinympäristöjen välistä vuorovaikutusta yksilötasosta maisematasoon. Keskeinen osa tutkimusta on ihmistoiminnan vaikutuksen huomioiminen elinympäristöjen muutoksessa.

Porontutkimus

Porontutkimus tuottaa monipuolista tietoa porosta ja poron elinympäristöstä sekä hallinnon että elinkeinon tarpeisiin. Poroelinkeino on muuttumassa yhä enemmän poronkasvatuksesta monialayrittäjyyteen, jossa poro lihantuotantoeläimenä on osa lihanjalostusta ja/tai matkailua harjoittavaa yritystoimintaa. Poron hyvinvointi on keskeisin osa poroelinkeinoa. Monipuolinen asiantuntemus ja elinkeinon tunteminen poron elinympäristöstä elinkeinon lopputuotteisiin on tärkeä osa asiantuntijuutta, jota porotalouden harjoittajat ja hallinto tarvitsevat.

Porolaitumien seuranta

Porolaitumien tilan seuranta on keskeinen osa porontutkimusta. Etenkin talvilaitumien kunto vaikuttaa suoraan porojen kuntoon, lisäruokinnan tarpeeseen ja edelleen elinkeinon kannattavuuteen. Seurannan eräs tärkeimpiä tavoitteita on tuottaa tietoa hallinnon tarpeisiin porolukujen määrittämistä varten. Seurantamenetelmiä kehitetään hyödyntäen uusia kaukokartoitus- ja satelliittiseurantamenetelmiä yhteistyössä muiden tutkimusorganisaatioiden kanssa.

Tutkimus

Poron hyvinvointiin ja tuottavuuteen vaikuttavat laitumien lisäksi monet muut tekijät. Suurpetojen vaikutusta poron kuolleisuuteen selvitetään radiolähetinseurantojen avulla eri puolilla poron-

hoitoaluetta. Suurpetojen aiheuttaman kuolleisuuden tunteminen on tärkeää mm. suurpetojen aiheuttamista vahingoista maksettavista korvauksista päätettäessä. Poronhoidon ekologisessa tutkimuksessa selvitetään erilaisten poronhoitotapojen ja mallien kestävyyttä ja tuottavuutta muuttuvassa toimintaympäristössä (mm. maankäyttö). Myös poron terveyteen liittyvät tekijät vaikuttavat poronhoidon kannattavuuteen. Poron hyvinvointi koostuu moniulotteisesta kokonaisuudesta, jossa poron elinympäristön valinta, elinympäristön laatu etenkin ravinnon osalta ja poronhoidon menetelmät vaikuttavat sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa toisiinsa. Tärkeä tekijä kokonaisuuden selvittämisessä on monipuolinen kotimainen ja kansainvälinen yhteistyö ja sen tehostaminen, mihin poroaseman tilat antavat hyvän mahdollisuuden.

Vesiviljely

Vesiviljelyn keskeisempänä tehtävänä säilyy edelleen kalantutkimuksen ohjauksessa kalastojen monimuotoisuuden turvaaminen säilytysviljelyn ja maitipankkitoiminnan sekä mädin ja istukkaiden tuotannon avulla.

Kalakantojen hoitoa ja säilytystä palveleviin istutuksiin poikasia tuottaville yrityksille tuotetaan alkuperältään tunnettujen kalakantojen mätiä ja poikasia ja tuotetaan myös itse istukkaita mm. valtion omiin istutusvelvoitteisiin. Asiakasvaikuttavuudessa tärkeitä kriteerejä ovat tarjonnan riittävyys sekä tuotteiden laatu ja hyvä perinnöllinen tausta.

Ruokakalatuotannon kehitysedellytysten parantamiseksi kehitetään valintajalostuksen avulla tuottavampia ja muuttuviin markkinatarpeisiin paremmin soveltuvia kalakantoja. Jalostustyön painopistettä siirretään kirjolohesta siikaan, jonka ruokakalatuotannon nopea kehittyminen on tärkeää koko elinkeinon toiminnalle. Myös muiden lajien, lähinnä ahvenkalojen ruokakalaviljelyä kehitetään yhteistyössä tutkimuksen ja elinkeinon kanssa.

Vesiviljelytuotannon ohella hyödynnetään tuotantoprosessien ja toimialan tuntemusta asiantuntijapalveluissa ja -hankkeissa, joille on kasvavaa tarvetta sekä kotimaassa että kansainvälisesti. Painopiste on lähialueyhteistyössä ja kansainvälisten kehitysrahoittajien rahoittamissa toimialaprojekteissa.

Toiminnan tuloksellisuutta on kehitetty mm. keventämällä organisaatiota ja vähentämällä tuotantolaitosten määrää. Toimintaympäristön ja markkinoiden tuleviin muutoksiin vastataan sopeuttamalla edelleen tuotantokapasiteettia ja muuttamalla toiminnan rakenteita ja käytäntöjä niin, että viljelykapasiteetin käyttöteho ja toimintavarmuus lisääntyvät.

Uudet eläinterveysäädökset edellyttävät viljelylaitoksilta terveyslupia ja toimintajärjestelmiä. Vesiviljely on aktiivisesti mukana kehittämässä alalle näitä uusia toimintamalleja.

Viestintä ja kehittäminen, tietohallinto sekä palvelut

Ministeriön tulosohjauksen ja tutkimuslaitoksen tulosjohtamisen, suunnittelun ja raportoinnin tarvitsemaa informaatiota parannetaan mm. kustannuslaskentaa kehittämällä. Tutkimuslaitoksen sisäistä toimintaa kehitetään sisäisen asiakkuuden suuntaan ja laajentamalla sisäisen laskutuksen käyttöä.

Viestinnän keskeisimmät kehittämisaalueet ovat sähköiset verkkopalvelut sekä sisäinen viestintä.

Tutkimuslaitoksen verkkopalvelua kehitetään asiakastarpeiden pohjalta tarjoamaan ajankohtaista ja jatkuvasti päivittyvää tietoa tutkimustuloksista, seurannoista sekä tutkimuslaitoksen toimialasta. Sähköisiä tiedonvälityskanavia kehitetään tiiviissä yhteistyössä muiden alan toimijoiden sekä tietohallintoprojektien kanssa.

Sisäisen viestinnän kanavien ja sisällön kehittämistä jatketaan. Sisäisen viestinnän verkkopalvelusta kehitetään koko laitosta palveleva vuorovaikutteinen kommunikaatiokanava, josta pääsee käsiksi yhteisiin toimistoratkaisuihin, työkaluihin sekä uusimpaan tutkimuslaitosta koskevaan tietoon. Palvelusta voidaan tuottaa tarvittaessa extranet-ratkaisuja lähimmille yhteistyökumppaneille.

Henkilöstön viestintävalmiuksien kehittämistä jatketaan samoin kuin asiakaslehden prosessin ja sisällön kehittämistä.

Palvelutehtäviin kuuluvat tutkimuslaitoksen toimitilat, virastopalvelut, talous- ja henkilöstöpalvelut, oikeudelliset palvelut, hankintatoimen tuki sekä kirjastopalvelut. Tavoitteena on palvelukyvyyn sekä tehtävien hoidon taloudellisuuden ja tuottavuuden parantaminen valtiohallinnon kehityslinjauksia noudattaen.

Siirtymistä sähköiseen hallintoon jatketaan valtionhallinnon suunnitelmien mukaan. Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja hankitaan palvelukeskukselta. Muiden tukipalvelujen siirtäminen palvelukeskuksiin toteutetaan hallinnonalan suunnitelmien mukaan.

Hankintatoimen tehokkuutta ja tuloksellisuutta parannetaan jatkamalla Hanselin kilpailuttamien puitesopimusten hyödyntämistä ja lisäämällä hankintatoimen yhteistyötä muiden tutkimuslaitosten kanssa. Sähköinen hankintajärjestelmä otetaan käyttöön.

Henkilöstön psyykkisestä ja fyysisestä työhyvinvoinnista huolehditaan ottaen huomioon henkilöstön ikärakenne. Työsuojelua ja työhyvinvointia kehitetään kyselytulosten perusteella. Tasa-arvosuunnitelman toteuttamisella turvataan yhdenvertaiset työedellytykset sekä naisille että miehille.

Senaattikiinteistöt pysyy tutkimuslaitoksen suurimpana vuokranantajana, jonka kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään kumppanuuden suuntaan. Puitesopimus päivitetään suunnitelukauden alussa. Uudet vuokrasopimukset hankitaan kustannusvertailujen pohjalta.

Tietohallinnon tavoite on siirtyä tietotekniikan palvelutoiminnoista tutkimuslaitoksen ja sen toimintaprosessien kehittämiseen tietoteknisin keinoin. Tietohallinnon lähivuosien painopistealue on tutkimushallinnollisen tiedon hallinta ja tietoprosesseihin sekä tutkimuksen tuottaman tiedon saatavuuden ja käytettävyyden parantaminen. Lisäksi keskitytään verkkoteknologiaa hyödyntävien tietohallintokäytäntöjen määrittämiseen ja toteuttamiseen.

2.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS SEKÄ SEN KEHITYS

Suunnitelmakaudella toteutetaan vuonna 2006 päivitettyä tuottavuusohjelmaa, jossa on perustehävien osalta esitetty kuvaus vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamisen tavoitteista ja keinoista sekä edellytyksistä (liite 1). Tutkimuslaitoksen tuottavuusohjelman tavoitteena on lisätä tutkimuslaitoksessa tehtävän työn tuottavuutta ja tehokkuutta sekä vähentää tutkimuslaitoksen palveluksessa olevaa henkilöstöä.

Tutkimuslaitoksen menoista katetaan 30 % ulkopuolisella rahoituksella (maksullinen toiminta, EU-rahoitus, yhteistyörahoitus), jotka hankitaan yksityiseltä ja julkiselta sektorilta. Tätä valtion tiede- ja teknologianeuvoston asettamaa tavoitetta ei kahtena edellisenä vuonna saavutettu. Tutkimuslaitoksen rahoituksessa tapahtuvista muutoksista johtuen tavoitteen saavuttamiseen panostetaan suunnittelukaudella.

Päätoimintojen menot

Tutkimuslaitoksessa on toimeenpantu ministeriön tulostavoitteiden ja strategian muutosten mukaisesti voimavarojen uudelleen kohdentaminen ja sitä jatketaan. Vesiviljelyn voimavaroja on siirretty tutkimukseen. Eniten kasvaneita aloja ovat olleet asiantuntijatehtävät, maasuorpetotutkimus, elinkeinotutkimus, kansainvälistyminen, suoja- ja turvajärjestelmät sekä uusien tuotteiden ja menetelmien kehittäminen.

Tulevalla TTS-kaudella panostetaan ydintehtäviin. Voimavaroja suunnataan asiantuntijatehtäviin, monitieteelliseen tutkimukseen, jossa yhdistyvät ekologiset ja sosioekonomiset näkökohdat sekä panostetaan sosioekonomiseen tutkimukseen. Lisäksi lisätään sisäistä yhteistyötä. Varmistetaan resurssit myös uusiin tehtäviin.

Tukitehtäviä kehitetään. Tutkimuslaitos jatkaa palvelukeskuksen asiakkaana ja laajentaa palvelujen hankintaa sieltä. Hankintatointa tehostetaan mm. Hansel-sopimuksia ja sähköistä hankintajärjestelmää hyödyntäen.

Tutkimuslaitoksen kustannuskehitykseen vaikuttaa ensisijaisesti tuottavuusohjelman toteuttaminen. Kokonaismenojen arvioidaan alenevan suunnittelukauden loppuun mennessä noin 2,0 milj. euroa. Vuodesta 2010 alkaen eläköitymiskehitys vaikuttaa kokonaiskustannuksiin alentavasti. Valtion palkkausjärjestelmän käyttöönotto ja palkkaratkaisut kasvattavat henkilöstökustannuksia. Tutkimuslaitoksen tuottavuusohjelman mukainen toimipaikkaverkoston kehittäminen vähentää vuokra- ja muita kustannuksia suunnittelukaudella. Voimavaratarvetta vähentäviä tekijöitä ovat myös verkostoitumisesta saatavat kustannussäästöt, tutkimuslaitoksen sisäisen yhteistyön kehittäminen, tietokantojen kehittäminen, itsepalvelumahdollisuuden tarjoaminen tiedon hankinnassa, tuottavuuden nousu tilastoinnin, seurannan ja tutkimuksen prosessien tehostamisen seurauksena, vähän tuloksia tuottavien toimintojen karsiminen sekä omaisuuden hallinnan parantaminen.

Päätoiminnot	2006 toteuma			2007 arvio			2008 tavoite			2009 tavoite			2010 tavoite			2011 tavoite			2012 tavoite		
	Tulot m€	Menot m€	Htv	Tulot m€	Menot m€	Htv	Tulot m€	Menot m€	Htv	Tulot m€	Menot m€	Htv	Tulot m€	Menot m€	Htv	Tulot m€	Menot m€	Htv	Tulot m€	Menot m€	Htv
A. Ministeriötaso ja hallinnon sisäiset tehtävät	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B. Viranomais- ja asiantuntijatoiminta sekä muiden julkishyödykkeiden tuottaminen ja näiden edellyttämä kehittäminen	1,3	8,3	131	1,1	8,2	135	1,1	8,3	137	1,1	8,4	137	1,1	8,4	133	1,1	8,3	130	1,1	8,5	132
<i>Kala- ja riistavarojen arviointi ja tilastointi</i>	0,9	2,4	47	0,9	2,5	48	0,9	2,3	46	0,9	2,3	46	0,9	2,2	44	0,9	2,1	43	0,9	2,1	42
<i>Tutkimuksen asiantuntijatoiminta, josta</i>		0,8	16		0,8	16		1,1	19		1,1	19		1,4	19		1,4	19		1,7	22
- Kalantutkimus		0,4	6		0,4	6		0,5	7		0,5	7		0,6	7		0,6	7		0,7	8
- Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus		0,1	4		0,1	4		0,2	5		0,2	5		0,3	5		0,3	5		0,4	6
- Riistan- ja porontutkimus		0,3	6		0,3	6		0,4	7		0,4	7		0,5	7		0,5	7		0,6	8
<i>Vesipuitedirektiivin täytäntöönpano</i>	0,1	0,4	5	0,1	0,6	8	0,1	0,8	10	0,1	0,9	11	0,1	0,9	11	0,1	0,9	11	0,1	0,9	11
<i>Kalakantojen hoito</i>	0,1	0,6	7	0,1	0,6	7	0,1	0,6	7	0,1	0,6	7	0,1	0,6	7	0,1	0,6	7	0,1	0,6	7
<i>Porolaidunten tilan seuranta</i>		0,4	1		0,1	2		0,1	2		0,1	2		0,1	2		0,1	2		0,1	2
<i>Vesiviljely</i>	0,2	3,7	55		3,6	54		3,4	53		3,4	52		3,2	50		3,2	48		3,1	48
C. Tutkimustoiminta	1,8	12,9	168	2	12,7	160	2,1	12,2	154	2	12	152	2	11,4	148	2	11,1	147	2	10,7	140
<i>Budjettirahoitteinen, josta</i>		7,2	116		7,0	110		6,5	104		6,4	103		6,0	101		5,7	100		5,3	94
- Kalantutkimus		3,8	68		3,7	65		3,5	62		3,4	61		3,2	60		2,9	59		2,7	56
- Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus		1,4	19		1,4	18		1,3	17		1,3	17		1,2	17		1,2	17		1,1	16
- Riistan- ja porontutkimus		2,0	29		1,9	27		1,7	25		1,7	25		1,6	24		1,6	24		1,5	22
<i>Ulkopuolinen rahoitus, josta</i>	1,8	5,7	52	2	5,7	50	2,1	5,7	50	2	5,6	49	2	5,4	47	2	5,4	47	2	5,4	46
- Kalantutkimus	1,2	3,2	31	1,4	3,2	29	1,4	3,2	29	1,4	3,1	28	1,4	3,0	27	1,4	3,0	27	1,4	3,0	26
- Elinkeino- ja yhteiskuntatutkimus	0,4	0,8	5	0,3	0,8	5	0,4	0,8	5	0,3	0,8	5	0,3	0,8	5	0,3	0,8	5	0,3	0,8	5
- Riistan- ja porontutkimus	0,2	1,7	16	0,3	1,7	16	0,3	1,7	16	0,3	1,7	16	0,3	1,6	15	0,3	1,6	15	0,3	1,6	15
D. Muut palvelut ulkoisille asiakkaille	1,5	2,7	22	1,5	2,7	22	1,5	2,7	21	1,5	2,6	20	1,5	2,6	20	1,5	2,5	19	1,5	2,5	18
<i>Maksulliset tutkimus- ja asiantuntijasuoritteet</i>	0,2	0,1	3	0,2	0,1	3	0,2	0,1	3	0,2	0,1	3	0,2	0,1	3	0,2	0,1	3	0,2	0,1	3
<i>Soptimuskasvatus</i>		1,5	1		1,5	1		1,5	1		1,5	1		1,5	1		1,5	1		1,5	1
<i>Vesiviljelyn maksullinen toiminta</i>	1,1	1,0	15	1,1	1,0	15	1,1	1,0	15	1,1	0,9	14	1,1	0,9	14	1,1	0,8	13	1,1	0,8	12
<i>Kiinteistöpalvelun myynti</i>	0,2	0,1	3	0,2	0,1	3	0,2	0,1	2	0,2	0,1	2	0,2	0,1	2	0,2	0,1	2	0,2	0,1	2
Yhteensä	4,6	23,9	321	4,6	23,6	317	4,7	23,2	312	4,6	23,0	309	4,6	22,4	301	4,6	21,9	296	4,6	21,7	290
Infrastruktuurin menot (sisältyvät yllä oleviin)	0,2	7,0	46	0,2	6,9	45	0,2	7,0	47	0,2	7,2	47	0,2	7,2	46	0,2	7,1	45	0,2	7,0	44
<i>Investointimenot</i>		1,0	3		1,0	3		1,0	3		1,0	3		1,0	3		1,0	3		1,0	3
<i>Viestintä ja kehittäminen</i>		0,5	6		0,5	6		0,5	6		0,5	6		0,5	6		0,5	6		0,5	6
<i>Tietohallintopalvelut</i>								0,8	6		1,0	6		1,0	6		1,0	6		0,9	6
<i>Palvelu</i>	0,2	5,5	37	0,2	5,4	36	0,2	4,7	32	0,2	4,7	32	0,2	4,7	31	0,2	4,6	30	0,2	4,6	29

Päätoimintojen menoissa ja henkilötyövuosissa sekä menojen kululajittaisessa jakaumassa on huomioitu tuottavuusohjelman muutokset. Tuottavuusohjelman mukaiset muutokset on esitetty liitteessä 1.

Menojen jakautuminen kululajeittain, m€	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	tp	arvio	arvio	arvio	arvio	arvio	arvio
Henkilöstömenot	13,52	13,40	13,10	13,00	12,70	12,50	12,11
Toimitilavuokrat	2,75	2,70	2,66	2,54	2,50	2,50	2,45
Palvelujen ostot	2,90	2,30	2,98	2,80	2,80	2,80	2,80
Muut toiminnan menot	4,73	5,20	4,46	4,66	4,40	4,10	4,34
Yhteensä	23,90	23,60	23,20	23,00	22,40	21,90	21,70

Tavoitteena on listätä tilojen tehokkuutta. Vuonna 2006 vuokra henkilötyövuosittain (ilman työllistettyjä) oli 5 591 €/hvt.

Tuottavuus ja taloudellisuus

Tutkimuslaitoksen tilakustannukset ovat henkilöstökustannusten ohella merkittävä kustannuserä. Tuottavuusohjelma toteutetaan mm. vähentämällä toimitiloja. Toimipaikkaverkoston kehittäminen alentaa tilakustannuksia. Tilakustannukset henkilötyövuotta kohden olivat vuonna 2006 8 500 euroa ja pysynee samalla tasolla suunnittelukaudella, kun sekä henkilötyövuosien määrä että tilakustannukset vähenevät.

Tutkimuslaitoksen tuottavuutta ja taloudellisuutta kuvaavat tunnusluvut on esitetty taulukossa.

	Työntuottavuus			Yksikkökustannukset		
	kpl/htv, mätilitra/htv tai poikasyksikkö/htv			euroa/kpl, euroa/mätilitra tai euroa/poikasyksikkö		
	toteutuma	arvio	tavoite	toteutuma	arvio	tavoite
Kokonaistuottavuus (3. vuoden ka.)	99,8	100	102			
Työntuottavuus (3. vuoden ka.)	106,8	110	112			
Tutkimustoiminnan ja asiantuntijatehtävien kokonaiskustannukset/ tutkijahtv, 1 000 euroa	131	127	124			
Julkaisut (liukuva ka.) yhteensä, kpl, mistä						
- asiantuntijatarkastetut tieteelliset artikkelit/tutkijahtv, kpl	0,9	0,8	0,9			
- muut julkaisut/tutkijahtv, kpl	2,5	2,7	2,7			
Kanta-arviot kpl	0,46	0,52	0,52	196 664	169 500	168 000
Tilastot kpl	1,03	1,65	1,50	91 218	73 000	73 000
Mäti, litraa	355	360	360	308	310	310
Laitospoikaset 1000 py à 50 g /kpl	110 265	112 000	111 000	1,27	1,25	1,25
Luonnonravintopoikaset 1000 py à 5 g /kpl	1 518 458	1 500 000	1 500 000	0,10	0,12	0,12

Työn tuottavuus kehittyy maltillisesti. Tutkimus- ja asiantuntijatoiminnan sekä kanta-arvioinnin ja tilastotoimen työn tuottavuuden ennakoidaan suunnittelujaksolla hieman nousevan. Vesiviljelyn tuottavuus paranee suunnittelujaksolla ja yksikkökustannukset vähenevät. Muutos johtuu pääosin luopumisesta yhdestä viljelylaitoksesta. Lakkautettavan viljelylaitoksen tuotanto siirretään muihin laitoksiin suunnitelman mukaisesti.

Ulkoinen rahoitus

Tutkimuslaitoksen rahoituspohja muuttuu aiemmasta budjettipohjaisesta markkinaohjautuvampaan suuntaan. Uusille rahoitusmalleille on ominaista asiakaslähtöisyyden ja markkinaohjautuvuuden kasvu, rahoituksesta käytävän kilpailun koveneminen ja useimmiten myös se, että toimeksiannot eivät ole puhtaan sektorilähtöisiä, vaan niissä sekoittuvat asiakkaiden monipuolisemmat tarpeet.

Kilpailu ulkopuolisesta rahoituksesta tulee kiristymään valtion sektoritutkimusuudistuksen myötä. Hallinnonalasidonnaisesta tutkimuksesta siirrytään tilaaja-tuottajamalliin perustuvaan rahoitusmalliin. Menestyminen kilpailussa edellyttää tuottajakonsortioiden ja verkostojen muodostamista. Nämä konsortiot voivat koostua joko kotimaisista tai kansainvälisistä tutkimuslaitoksista ja yliopistoista.

Tutkimuslaitoksen tavoitteena pitkällä tähtäimellä on rahoituspohjan laajentaminen.

Maksullisen toiminnan kannattavuus

Tutkimus-, tilasto- ja palvelusuoritteiden maksullisen toiminnan kannattavuus on suunnittelu-kaudella edellisten vuosien tasolla. Maksullisen toiminnan tulot säilyvät nykyisellä tasolla. Vesiviljelytuotteiden kannattavuutta parannetaan suunnitteluilla ja aloitetuilla toimenpiteillä sekä kehittämällä uusia tuotteita.

Useimpien viljelylaitosten perustamisessa ei ole otettu huomioon kaupallisen toiminnan taloudellisia reunaehdoja. Tästä syystä viljelytoiminta on lopetettu neljällä laitoksella joko luopumalla laitoksista kokonaan tai siirtämällä laitos kokonaan tutkimustoiminnan käyttöön. Uudistumisvauhtia on pidetty useilla taholla liian nopeana, mutta tuottavuusohjelman toteuttamiseksi yhdestä lisälaitoksesta luopuminen on perusteltua. Viljelytoimintojen maksullisen toiminnan saattaminen kannattavaksi vaatii pitkäjänteistä kehittämistä, ja vuodelle 2010 asetettava kustannusvastaavuustavoite on 90 %.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2005	2006	2007	2008
	TP	TP	Arvio	Tavoite
<i>Tutkimus-, tilasto- ja palvelusuoritteet</i>				
<i>Maksullisen toiminnan tuotot</i>	835	607	770	850
<i>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</i>	720	519	655	735
<i>Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)</i>	115	88	115	115
<i>Kustannusvastaavuus, %</i>	116	117	118	116
<i>Vesiviljelytuotteet</i>				
<i>Maksullisen toiminnan tuotot</i>	1 079	1 071	1 080	1 075
<i>Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset</i>	1 707	1 743	1 510	1 400
<i>Kustannusvastaavuus (tuotot-kustannukset)</i>	-628	-672	-430	-325
<i>Kustannusvastaavuus, %</i>	63	61	72	77

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisesta toiminnasta saatavien tuottojen määräksi arvioidaan tulevina vuosina n. 3,7 milj. euroa. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot pyritään lievästi nostamaan saavutetulta tasolta TTS-kaudella. Välittömän ja välillisen EU-rahoituksen tavoitetasona pidetään edelleen yhtä miljoonaa euroa. Kiristyvät tutkimusrahoituksen kilpailu ja erityisesti EU-rahoituksen myöntöperusteiden muutokset vaikeuttavat yhteisrahoitteista toiminnasta saatavien tulojen lisäämistä.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuustavoitteeksi TTS-kaudella asetetaan 30 %. Kustannusvastaavuus riippuu saadun rahoituksen säännöistä, kustannuksien tukikelpoisuudesta sekä vaadittavasta omasta rahoitusosuudesta.

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2005	2006	2007	2008
	TP	TP	Arvio	Tavoite
Yhteisrahoitteisen toiminnan tulot				
- muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	2 954	2 833	2 860	2 900
- EU:lta saatava rahoitus	185	202	300	300
- muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	616	549	450	450
- yhteistoiminnan muut tuotot	45	85	60	60
Tulot yhteensä	3 800	3 669	3 670	3 710
Hankkeiden kokonaiskustannukset	11 351	12 228	11 960	11 850
Kustannusvastaavuus (tulot-kustannukset)	-7 551	-8 559	-8 290	-8 140
Kustannusvastaavuus, %	33	30	31	31

2.4 TUOTOKSET, LAADUNHALLINTA SEKÄ NIIDEN KEHITYS

Tutkimuslaitos jatkaa verkottumista Helsingissä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa ja Turussa yliopistojen kanssa muodostaen tutkimusyhteisöjä sekä laajentaa ja tiivistää yhteistyötä kansallisten ja kansainvälisten tutkimuslaitosten kanssa. Myös kenttätöissä lisätään sektoriyhteistyötä. Tutkimuksen palvelukykyä päätöksenteossa parannetaan lisäämällä ongelmien käsittelyä toisiinsa liittyen biologisessa, taloudellisessa ja sosiaalisessa ulottuvuudessa. Vesiviljelyn toiminta varmistetaan ISO-standardien mukaan rakennetuilla laatu- ja ympäristöjärjestelmillä. Myös kanta-arvioinnin, tilastoinnin ja tutkimuksen prosesseja tehostetaan.

Suunnittelukaudella säilytetään ydintehtävät ja varmistetaan resurssit myös uusiin tehtäviin (mm. vesipuidedirektiivi, luontodirektiivi). Samaan aikaan vähennetään perusbiologista laji- ja kanta-tutkimusta. Tieteellinen julkaistutoiminta pidetään saavutetulla tasolla. Vesiviljelyn mädintuotantomäärät pidetään suunnittelukaudella pienin poikkeuksin nykyisellä tasolla, ja laitospoikasten määrä pienennetään istutusten pienetyessä. Luonnonravintopoikasten tuotantomäärät laskevat edelleen.

Verkkopalveluiden ja verkkojulkaisuiden käyttöä edistetään edelleen. Sekä kotimaisen että kansainvälisen tutkijavaihdon määrää lisätään.

Tutkimuslaitoksen suoritteet

	2005 toteuma	2006 toteuma	2007 arvio	2008 tavoite
Annetut lausunnot	106	128	105	110
Työryhmäjäsennydet	256	303	260	260
Tieteelliset julkaisut (3 vuoden ka.)	80	87	80	85
Kanta-arvioinnit ja tilastot	18	18	19	18
Mäti, litraa	4 158	4 150	4 100	4 200
Laitospoikaset, 1.000 py à 50 g /kpl	1 597	1 265	1 150	1 200
Luonnonravintopoikaset 1.000 py à 5 g /kpl	1 601	1 747	1 000	1 200
Emokaljat ja ravut, kantoja mädin tuotannossa kpl	62	61	61	61
Maitia maitipankissa, kantoja tallennettu kpl	42	42	42	42

2.5 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA SEKÄ SEN KEHITYS

Henkilötyövuosien määrä laskee tuottavuusohjelman mukaisesti. Tutkimuslaitoksen talousarviorahoituksella rahoitetun henkilöstön määrä on viime vuosina ollut lievästi laskeva, ja suunnittelukaudella tämä kehitys jatkuu vahvistuen. Yhteistyörahoituksella rahoitetun henkilöstön määrä on viime vuosina kasvanut, ja muutokset tutkimuslaitoksen rahoituksessa ennakoivat tämän kehityksen jatkuvan. Työministeriön rahoittaman työllisyystyövoiman määrää on supistettu merkittävästi viimeisen vuosikymmenen aikana ja se vähenee edelleen suunnittelukaudella.

Toteutettu eläkeuudistus siirtää henkilöstön ikääntymisestä johtuvan vaihtuvuuden alkamisen seuraavan vuosikymmenen alkuun. Henkilöstön vähäinen uusiutuminen tulee kaikkien tehtävien hoitoa ajatellen nousemaan liian korkeaksi.

Henkilöstövoimavarat kohdennetaan ydintehtäviin toiminnan painoalueiden perusteella. Henkilöstön osaamiseen panostamista jatketaan ja osaamista vahvistetaan sosioekonomisessa tutkimuksessa ja menetelmätieteissä. Tutkimuslaitoksen koulutustasoindeksiä sekä korkeakoulu- ja yliopistotutkimuksen suorittaneiden osuutta pyritään nostamaan mm. nostamalla tutkimuksessa tutkijakoulutuksen suorittaneiden osuutta rekrytoinnin kautta. Henkilöstömenojen osuus kokonaismenoista pidetään nykyisellä tasolla (55 %).

Lisätään työkyvyn ylläpidon tukea sekä henkilöstön kansainvälistymistä tukevaa toimintaa ja edellytyksiä osallistua laajoihin monitieteellisiin ohjelmiin. Työhyvinvointia mitataan säännöllisesti tehtävillä työhyvinvointikartoituksilla (VM Baro).

	2005 totetuma	2006 toteuma	2007 arvio	2008 tavoite
Henkilöstörakenne (htv)				
- johtajat	7	7	7	7
- tutkijat	97	98	98	96
- vesiviljely	67	60	65	59
- muu henkilöstö	150	156	147	150
Yhteensä	321	321	317	312
Henkilöstömenojen % osuus kokonais-				
kustannuksista	56 %	57 %	55 %	55 %
Osaaminen				
- Koulutustasoindeksi	5,0	5,2	5,3	5,4
- Korkeakoulu- ja yliopistotason tukinnon suorittaneiden %- osuus henkilöstöstä	46,2	46,5	46,5	47,0
- Tutkijakoulutuksen (lisensiaatin tai tohtorin tukinnon suorittaneiden osuus henkilöstöstä)	16,1	18,4	18,4	18,5

2.6 TIETOVARANTOJEN JA TIETOTEKNIIKAN HYÖDYNTÄMISEN TILA JA KEHITYS

Tietovarantojen hyödynnettävyyttä kehitetään suunnittelukaudella ja tietohallinnollista yhteistyötä laajennetaan eri toimijoiden kanssa. Tietohallinnon kehittämisen lähtökohtana on tietotekniikan tuottavuuden lisääminen yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa ja toiminnan rakenteellisella ja sisällöllisellä kehittämisellä.

Suunnitelmakaudella jatketaan kannanarviointiin ja tilastointiin liittyvän tietovarannon siirtämistä keskitettyihin tietokantoihin ja –rekistereihin. Tavoitteena on kehittää tietotekninen infrastruktuuri sille tasolle, että verkkoteknologiaan perustuva tietokantojen hyödyntäminen voidaan käynnistää. Suunnitelmakauden alussa rakennetaan hirvi- ja suurpetotietojen hallintaan verkkopohjainen käyttöliittymä.

Suunnittelukaudella jatketaan yhteistyöhanketta kalaseurantatietojen hallintaan. Hanke toteutetaan ensisijaisesti vesipolitiikan puitteiden (VPD) toimeenpanon ja direktiivin mukaisten kalaseurantojen tiedonhallinnan parantamiseksi.

Toteutetaan tietoverkkosuunnitelma, jolla hallinnonalan sisäisessä verkossa tapahtuvat tietotekniset ja tietohallinnolliset toimintamallit voidaan toteuttaa hyödyntämällä hallinnonalan yhteisiä tietoteknisiä ratkaisuja ja sovelluksia synergiaetujen saavuttamiseksi sekä tietohallinnollisen yhteistyön laajentamiseksi hallinnonalan sisällä.

2.7. KESKEISET KEHITTÄMISTAVOITTEET JA INVESTOINTIHANKKEET

Toteutetaan vuonna 2006 päivitettyä tuottavuusohjelmaa, jossa on perustehtävän osalta esitetty kuvaus vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantamisen tavoitteista ja keinoista sekä edellytyksistä (liite 1). Toimipaikkaverkostoa kehitetään perusbiologista tutkimusta vähennetään, tutkimusten määrää ja päällekkäisyydet yliopistojen ja muiden tutkimuslaitosten kanssa karsitaan, laajennetaan tietokantajärjestelmiä ja niiden hyödyntämistä sekä hankitaan tukipalvelut palvelukeskuksel-

ta. Toimipaikkaverkoston kehittämisessä huomioidaan hallitusohjelman alueellistamisnäkökohtia.

Tutkimuslaitos osallistuu hallitusohjelman mukaisten velvoitteiden toteuttamiseen, osallistuu valtioneuvoston ja sektoritutkimuksen neuvottelukunnan määrittämiin poikkihallinnollisiin hankkeisiin ja valmistautuu sen vaatimaan verkostoistumiseen.

Perustetaan keskitetty tietokantajärjestelmä pysyvien tutkimustehtävien tietovarantoihin ja liitetään siihen maastotietokanta.

Fyysisten investointien määrä vähenevät toimipaikkaverkoston kehittämisen seurauksena verrattuna aikaisempaan tasoon. Ne kohdistetaan tuloksellisuuden kannalta tärkeimpiin kohteisiin.

Siirrytään asteittain sisäisen asiakkuuden käyttöön ja sisäisen laskutuksen käyttöä laajennetaan.

3. TALOUDELLISET VOIMAVARAT

Maa- ja metsätalousministeriön kehysten mukaan budjettirahoitus vähenee suunnittelukaudella tuottavuusohjelman mukaan. Tuottavuusohjelman täytäntöönpano ajoittuu aikaan, jolloin tutkimuksen rahoituspohja muutoinkin muuttuu aiemmasta budjettipohjaisesta markkinaohjautuvampaan suuntaan. Kilpailu tutkimusrahoituksesta lisääntyy sektoritutkimuksen uudistuksen myötä. Uusille rahoitusmalleille on ominaista asiakaslähtöisyyden ja markkinaohjautuvuuden kasvu, rahoituksesta käytävän kilpailun koveneminen ja useimmiten myös se, että toimeksiannot eivät ole puhtaasti sektorilähtöisiä, vaan toimieksiannoissa näkyvät asiakkaiden entistä monipuolisemmat tarpeet.

Uudessa rahoitusympäristössä hankkeiden koko, verkostojen merkitys ja erityisesti tutkimuksen valmistelun ja markkinoinnin osuus kasvavat. Tästä aiheutuu olennaisia muutostarpeita tutkimuslaitoksen yhteistyötoiminnan organisoinnissa. Kilpailutilanteessa huomattava osa tutkimusresursseista käytetään tarjousten valmisteluun. Markkinaohjautuvassa projektiympäristössä henkilöstö- ja muut resurssitarpeet vaihtelevat suuresti vuodesta toiseen. Tilanteessa, jossa tutkimuslaitoksen tutkimustilaukanta onnistuneen tarjoustyön ansiosta kasvaa, työvoimaresurssit voivat kasvaa jopa kymmenenkin prosenttia. Aikana, jolloin tilaushankinta ei onnistu, resurssitarpeet voivat vastaavasti vähentyä varsin nopeasti.

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja Senaattikiinteistön puitesopimuksen johdosta tutkimuslaitoksen vastuu viljelylaitteiden ja -rakennelmien investoinneista ja peruskorjauksista on kasvanut. Hyvin maltillisen arvion mukaan perusparannukseen kohdentuu budjettirahoituksesta noin 0,5 milj. euroa vuodessa.

Kalakantojen hoitamiseksi käytetään arvokalojen sopimuskasvatukseen ja istutuksiin noin 1,1 milj. euroa vuosittain.

Muilta momenteilta tuleva rahoitus koostuu Inarin säännöstelystä aiheutuvien hoitotoimenpiteisiin varatusta rahoituksesta, valtionhallinnon yhteistyörahoituksesta, sekä työllisyysrahoituksesta. Tutkimuslaitoksen tekemien omien painotusten ohella ministeriön myöntämä erillisrahoitus (yhteistyörahoitus) on mahdollistanut suurpetotutkimuksen moninkertaistamisen uusinta tekniikkaa

hyödyntäväksi tutkimusalaksi. Valtion tutkimusrahoituksen suunniteltu kilpailuttaminen vähentää tulevaisuudessa ministeriöltä ja muilta valtion virastoilta tulevaa suoraa tutkimusrahoista. Yhteistyörahoituksessa vuotuiset vaihtelut ovat olleet suuria, mutta niiden odotetaan pysyvän kilpailutettunakin edelleen aiempien vuosien keskimääräisellä tasolla. Työministeriön rahoituksen oletetaan alenevan edelleen.

EU-rahoituksen pohjaa laajennetaan siten, että suunnittelukaudella myös riistantutkimus ja porontutkimus lisäävät EU-rahoitusta huomattavasti. Tutkimuksen rahoituksessa odotetaan tapahtuvan EU:ssa rakennemuutos; rahoitus myönnetään aiempaa enemmän osaamisyhteisöille. Kotimaan vesiviljelyn supistuvilla markkinoilla markkinaosuus pyritään säilyttämään ja hakemaan uusia myyntituotteita myös yhteistyössä tutkimuksen kanssa.

Yhteistyörahoituksen vuosittaiset vaihtelut voivat jatkossakin olla huomattavat, koska rahoitusratkaisut riippuvat hankekohtaisesta toiminnan organisoinnista ulkopuolisten yksiköiden kanssa. Sekä kansainvälisen että kotimaisen yhteistyön merkitys muiden tutkimuslaitoksien ja yliopiston kanssa rahoituksen hankinnassa korostuu entisestään.

Myyntirahoituksessa tapahtunutta viime vuosien alenemaa pyritään kompensoimaan lisäämällä sekä asiantuntijapalveluiden että tuotteiden vientiä. Maksullisesta toiminnasta saatavien tulojen ennakoidaan pysyvän nykyisellä tasolla.

Vesiviljelyn kannattavuuskehitys riippuu olennaisesti kirjolohen ja siian jalostusmateriaalin tuotannon myynnistä, uusien tuotteiden kehittämisestä ja vientitulojen kehityksestä, joilla kannattavuutta pyritään nostamaan. Koska tutkimuslaitoksella ei ole mahdollisuutta alentaa hintoja, alan ylikapasiteetista johtuva hintakilpailu vähentää laitospoikasten myyntiä.

Toiminnan rahoitus rahoituslähteittäin m€	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	TP	arvio	arvio	arvio	arvio	arvio	arvio
Toimintamenomomentti (30.40.21.)	16,6	17,1	16,0	15,8	15,2	14,7	14,4
Tulomomentti (12.30...)							
Muilta momenteilta tuleva rahoitus (momenteittain)							
- 30.50.22	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
- muu erittelemätön talousarvion sis. rahoitus	2,8	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	2,8
- työllisyysrahoitus (34.06.51.)	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Muu rahoitus (yksityinen sektori)							
- maksullinen toiminta ja muut tulot	1,6	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
- EU rahoitus	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
- yhteistyörahoitus (TA - ulkopuolinen)	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Käytettävissä oleva rahoitus	22,8	23,8	22,7	22,4	21,8	21,3	21,0

Liitteet Tuottavuusohjelman edellyttämä muutos toimintaan
Ehdotukset tuottavuutta tukeviksi toimenpiteiksi pl. 30
Kehysehdotus vuosille 2009-2012 (ei tässä vaiheessa julkisuuteen)